

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради НУОЗ України
імені П. Л. Шупика

Протокол від 21.12.2022 № 10

Заступник голови вченої ради
чл.-кор. НАМН України

професор

 Олександр ТОЛСТАНОВ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
у сфері післядипломної освіти
(підготовка в інтернатурі)

Галузь знань:	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність:	222 «Медицина»
Вид освітньої діяльності:	сфера післядипломної освіти – підготовка в інтернатурі
Професійна кваліфікація:	лікар-спеціаліст «Офтальмологія»

ПЕРЕДМОВА

Ця освітня програма розроблена на основі передового світового досвіду і сучасних тенденцій підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Офтальмологія».

Освітня програма ґрунтується на положеннях Конституції України, законах України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Про професійний розвиток працівників", Наказу МОЗ України від 14 липня 2022 року № 1219 "Про затвердження примірних програм підготовки в інтернатурі за спеціальностями «Акушерство та гінекологія», «Внутрішні хвороби», «Дитяча хірургія», «Епідеміологія», «Неврологія», «Офтальмологія», «Ортопедія і травматологія», «Педіатрія», «Психіатрія», «Хірургія», «Стоматологія», «Медична психологія», «Медицина невідкладних станів», «Інфекційні хвороби», Наказу МОЗ України № 1254 від 22 червня 2021 року "Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію", зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703; Наказу МОЗ України від 16.03.2022 р. № 493 "Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254", Наказу МОЗ України № 805 від 13 травня 2022 року "Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254", Довідника кваліфікаційних характеристик професій. Випуск 78 «Охорона здоров'я»; Статуту НУОЗ України імені П. Л. Шупика та інших локальних нормативних документів, що регламентують підвищення кваліфікації та підготовку фахівців галузі знань «Охорона здоров'я» на післядипломному етапі.

Програмні результати навчання (ПРН) за освітньою програмою у сфері післядипломної освіти (підготовка в інтернатурі) – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти й які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх та практичних компонентів, що передбачають оволодіння компетентностями, визначеними Національною рамкою кваліфікацій (Довідника кваліфікаційних характеристик професій. Випуск 78 «Охорона здоров'я») для лікаря-спеціаліста за спеціальністю «Офтальмологія».

Під час навчання за освітньою програмою у сфері післядипломної освіти (підготовка в інтернатурі) за спеціальністю «Офтальмологія» лікарі-інтерни мають усі права і несуть відповідальність за свої дії відповідно до чинного законодавства.

Рецензенти

1. **БЕЗДІТКО** Павло Андрійович – д.м.н., професор, завідувач кафедри офтальмології Харківського національного медичного університету

2. **ВИДИБОРЕЦЬ** Станіслав Володимирович – професор кафедри терапії, сімейної медицини, гематології і трансфузіології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика, д.м.н., професор

СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ

- Риков** - д.м.н., професор, завідувач кафедри офтальмології
Сергій Олександрович Національного університета охорони здоров'я
України імені П.Л.Шупика
- Туманова** - к.м.н., доцент кафедри офтальмології Національного
Оксана Вікторівна університета охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика
- Шаргородська** - д.м.н., професор, кафедри офтальмології Національного
Ірина Василівна університета охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика

1. Профіль освітньої програми
Спеціальність «Офтальмологія»
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
Ступінь освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	післядипломна освіта, інтернатура, лікар-спеціаліст «Офтальмологія»
Офіційна назва освітньої програми	Освіта дорослих, післядипломна освіта у сфері охорони здоров'я, спеціалізація (первинна) Спеціальність «Офтальмологія» Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Сертифікат лікаря Загальний обсяг програми за спеціальністю «Офтальмологія» складає 22 місяці, 3960 години, 132 кредити ECTS з яких передбачено: 6 місяців навчання на кафедрі та суміжних кафедрах (1080 годин, 36 кредити ECTS) і 16 місяців стажування на базі стажування (2880 годин, 96 кредити ECTS).
Цикл/рівень	Сфера післядипломної освіти (первинна спеціалізація)
Передумови вступу	Диплом магістра (спеціаліста – для випусків до 2021 року) медичного за спеціальностями галузі знань «22 Охорона здоров'я» Наказ МОЗ України № 493 від 16.03.2022
Мова(и) викладання	українська
Термін дії освітньої програми	5 років
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://www.nuozu.edu.ua/nv/po/internatura/informatsiia-pro-osvitno-naukovi-prohramy-ta-navchalno-metodychne-zabezpechennia
2 – Мета освітньої програми	
<p>Метою програми є якісна теоретична та практична підготовка лікарів-інтернів відповідно до вимог системи якості підготовки кадрів для сфери охорони здоров'я до атестації з метою присвоєння звання «Лікар-спеціаліст» за спеціальністю «Офтальмологія», формування здатності застосовувати набуті знання, вміння та практичні навички у подальшій самостійній професійній діяльності.</p>	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	<p>Галузь знань: Охорона здоров'я Спеціальність 222 Медицина Спеціалізація «Офтальмологія» Об'єктами вивчення є: захворювання органа зору та його придатків, методи діагностики, лікування та профілактика патології ока.</p> <p>Цілі навчання: підготовка до самостійної роботи лікаря-інтерна за спеціальністю «офтальмологія» шляхом підвищення його рівня теоретичної та практичної підготовки з питань етіології, патогенезу, клініки, діагностики (в т.ч. диференційної), лікування та профілактики захворювань очей та суміжної патології, що найбільш часто зустрічаються, формування клінічного мислення, етичного відношення до хворого.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області:</p>

	<p>концепції, принципи і теорії профілактики, діагностики та лікування захворювань ока на індивідуальному, родинному та популяційному рівнях.</p> <p>Методи, методики та технології: комунікативні та професійні компетентності щодо анамнестичних, клінічних, лабораторних, інструментальних методів провадження діагностичного процесу, визначення провідних симптомів та синдромів, визначення попереднього та клінічного діагнозу; технології діагностики, лікування та профілактики захворювань, управління та організації роботи в галузі охорони здоров'я</p> <p>Інструменти та обладнання: пристрої, прилади та обладнання для клінічної, функціональної та інструментальної діагностики, необхідні для навчання в інтернатурі.</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітня, прикладна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Освітня програма спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців лікарів-офтальмологів, які володіють сучасними знаннями і необхідними практичними навичками та спроможні розпочати професійну діяльність у закладах охорони здоров'я, міжнародних проєктах чи урядових структурах охорони здоров'я. Відповідає вимогам роботодавців у сфері охорони здоров'я «Офтальмологія»</p> <p>Ключові слова: офтальмологія, компетентність, практичні навички, програмні результати, медицина, лікар, вища освіта</p>
Особливості програми	Важливість і необхідність викладання «Офтальмології» обумовлена тим, що захворювання органа зору стоять на одному з перших місць серед хвороб людини. Орган зору зв'язаний багатьма анатомічними і фізіологічними механізмами як з організмом у цілому, так і з окремими його органами і системами. Тому він часто втягується в загальні захворювання організму або першим реагує на них функціональними чи морфологічними змінами.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Професійна робота за ДК 003:2010 2221.2/20383 – лікар-офтальмолог
Подальше навчання	<p>Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.</p> <p>Здобуття додаткових кваліфікацій та лікарських спеціалізацій (вторинних) в системі освіти дорослих.</p> <p>Робочі місця у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування</p>
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Особистісноцентроване, особистісно орієнтоване навчання, компетентнісний підхід; активні та інтерактивні методи навчання, самонавчання; сучасні освітні технології; проблемна, інформаційно-комунікаційна, тренінгові тощо.
Оцінювання	Для визначення початкового рівня знань і практичних навиків на початку першого року навчання на кафедрі проводиться базовий контроль знань, який складається з двох етапів. Перший етап – перевірка рівня оволодіння практичними навичками, який проводиться у відділенні біля ліжка хворого із заповненням

відповідних атестаційних листків, другий етап – тестовий контроль, який проводиться у вигляді вирішення тестових завдань чи у вигляді комп'ютерного контролю. Результати базового контролю враховуються при складанні індивідуального плану підготовки в інтернатурі. Викладання кожного розділу дисциплін закінчується перевіркою засвоєння практичних навичок з даної дисципліни.

При завершенні очної частини першого року навчання в інтернатурі на кафедрі вищого закладу освіти проводиться підсумковий контроль, що включає в себе тестовий контроль рівня знань та умінь, перевірку професійної практичної підготовки лікаря-інтерна, співбесіду. Практична частина підсумкового контролю знань лікарями інтернами може розпочинатись заздалегідь, шляхом їх участі в клінічних, інструментальних, санітарно-епідеміологічних обстеженнях, виробничих процесах тощо у присутності викладача. Лікарі-інтерни, які не атестовані за результатами підсумкового контролю або не з'явилися на нього без поважних причин, зобов'язані пройти підсумковий контроль у терміни, погоджені з деканатом (відділом) інтернатури, але не пізніше двох місяців від початку нового навчального року. Повторне нескладання підсумкового контролю кваліфікується як невиконання навчального плану. На перших заняттях другої частини очного циклу розглядаються стан виконання індивідуального навчального плану інтерна, дискусійні та проблемні питання, що виникли під час проходження інтернатури на базах стажування. По закінченні терміну підготовки в інтернатурі лікарі-інтерни підлягають атестації для визначення знань і практичних навичок з присвоєнням звання лікаря-спеціаліста із спеціальності «Офтальмологія».

За період навчання в інтернатурі лікар-інтерн повинен скласти ліцензований іспит "Крок-3", який є обов'язковою частиною державної атестації для присвоєння кваліфікації лікаря-спеціаліста, базується на освітньо-професійній програмі підготовки спеціаліста за спеціальністю «Офтальмологія» в інтернатурі, що визначено відповідними регламентуючими документами.

Атестація лікарів-інтернів включає в себе: контроль знань та умінь за комп'ютерними тестуючими програмами, оцінювання практичної підготовки – у формі іспиту з оволодіння практичними навичками, співбесіду за спеціальністю для лікаря-інтерна, яка є формою підсумкової оцінки рівня засвоєння навчальної програми інтернатури.

Комп'ютерний контроль знань та умінь проводиться в комп'ютерному класі вищого закладу освіти за тестовими комп'ютерними програмами, затвердженими Міністерством охорони здоров'я України, в присутності членів державної атестаційної комісії.

При проведенні оцінки володіння практичними навичками лікарі-інтерни підлягають обов'язковому контролю вміння провести обстеження хворого, тлумачити результати допоміжних досліджень, провести диференційний діагноз, виставити клінічний діагноз, призначити лікування конкретному хворому, надати невідкладну допомогу (включаючи проведення серцево-легеневої реанімації на тренажері), вирішити питання експертизи працездатності.

	<p>Співбесіда як форма підсумкової оцінки рівня засвоєння навчальної програми інтернатури проводиться з кожним лікарем-інтерном. За результатами співбесіди з урахуванням оцінок попередніх етапів приймається рішення про рівень підготовки лікаря-інтерна і присвоєння йому звання лікаря-спеціаліста.</p> <p>Проведення атестації та підведення її підсумків регламентуються відповідними директивними документами.</p>
Академічні права особи, що навчається	<p>Лікарі-інтерни мають право:</p> <ul style="list-style-type: none"> • користуватися лабораторіями, кабінетами, аудиторіями, читальними залами, бібліотеками та іншими навчальними і допоміжними підрозділами бази стажування лікарів-інтернів та закладу вищої освіти, що здійснює підготовку лікарів-інтернів, в якому вони навчаються в інтернатурі; • брати участь у виробничих нарадах кафедр в частині обговорення питань удосконалення освітнього процесу та інших питань, пов'язаних з навчанням, лікарів-інтернів; • здійснювати діяльність з відповідної спеціальності з прогресивним рівнем складності під час проходження програми інтернатури; • ініціювати зміну бази лікарів-інтернів у порядку, визначеному пунктом 2 розділу VII цього Положення, у разі ненадання базою стажування обсягу роботи відповідно до програми підготовки в інтернатурі з певної спеціальності. • брати участь у науково-практичних конференціях, та інших навчальних заходах, які за тематикою відповідають програмі навчання в інтернатурі.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	<p>ІК 01. Здатність адаптуватися до нових умов і ситуацій та спроможність автономно діяти у них.</p> <p>ІК 02. Спроможність до роботи у команді, зокрема у міждисциплінарній та інтернаціональній.</p> <p>ІК 03. Комунікативна компетентність: спроможність до ефективної професійної та міжособистісної комунікації, вміння спілкуватися з людьми з особливими потребами, дітьми та особами літнього віку.</p> <p>ІК 04. Лідерство у розробці та впровадженні інновацій та їх використання у професійній діяльності.</p> <p>ІК 05. Вміння визнавати власні помилки та запобігати, мінімізувати негативні наслідки.</p> <p>ІК 06. Демонстрування лідерських навичок, уміння приймати рішення та брати на себе відповідальність за управління ситуацією, вміння делегувати завдання іншим членам команди.</p> <p>ІК 07. Спроможність до організації правового забезпечення та менеджменту професійної діяльності.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 01. Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці.</p> <p>ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності.</p> <p>ЗК 03. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.</p> <p>ЗК 04. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами.</p> <p>ЗК 05. Уміння використовувати інформаційно- комунікаційні</p>

	<p>технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою.</p> <p>ЗК 06. Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці.</p> <p>ЗК 07. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка).</p> <p>ЗК 08. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.).</p> <p>ЗК 09. Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності.</p> <p>ЗК 10. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.</p> <p>ЗК 11. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.</p> <p>ЗК 12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.</p> <p>ЗК 13. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами.</p> <p>ЗК 14. Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.</p>
<p>Фахові компетентності (ФК)</p>	<p>ФК 01. Перевірка гостроти зору, визначення вад рефракції ока та підбір окулярів для далі, для роботи та мультифокальних</p> <p>ФК 02. Визначення кольороочутливості та контрастної чутливості (псевдо ізохроматичні таблиці, Farnwort- Munsel тест, Daalov тест, аномалоскоп)</p> <p>ФК 03. Периметрія (кінетична та статична) ФК 04. Гоніоскопія</p> <p>ФК 05. Визначення якості слізної плівки (тест Ширмера, тест Норна, визначення часу розрива слізної плівки, інше)</p> <p>ФК 06. Визначення рефракції ока (авторефрактометрія, скіаскопія)</p> <p>ФК 07. Електрофізіологічні методи дослідження ока (TRG, EOG, ЗВП, ЄМГ, фосфен-тест)</p> <p>ФК 08. Кератометрія и кератотопографія</p> <p>ФК 09. Пахіметрія та ендотеліальна біомікроскопія рогівки</p> <p>ФК 10. Ультразвукове дослідження ока та орбіти (а- сканування, В-сканування)</p> <p>ФК 11. Дослідження функції очних м'язів (очної моторики) та визначення кута косоокості</p> <p>ФК 12. Визначення біокулярного зору (Worthov test) ФК 13. Вимірювання внутрішньоочного тиску (апланатійна та безконтактна тонометрія)</p> <p>ФК 14. Огляд переднього сегменту ока за допомогою щілинної лампи</p> <p>ФК 15. Пряма офтальмоскопія</p> <p>ФК 16. Фундускопія за допомогою контактної чи безконтактної лінзи, різні типи непрямой офтальмоскопії</p> <p>ФК 17. Флуоресцентна ангиографія</p> <p>ФК 18. Офтальмологічні методи дослідження, що використовують лазери (оптична когерентна томографія переднього та заднього відрізка ока, вимірювання шару нервових клітин, оптичне лазерне сканування,</p>

	<p>Гейдельбергінжинірінг, НРТ)</p> <p>ФК 19. Первинний прийом пацієнта, анамнез, складання плану обстеження, диференціальний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження.</p> <p>ФК 20. Ретро- та пара- бульбарні, перілімбальні та субкон'юнктивальні ін'єкції</p> <p>ФК 21. Інтравітреальне введення препаратів</p> <p>ФК 22. Видалення сторонніх тіл з рогівки та кон'юнктиви, інстиляції лікарських засобів в кон'юнктивальний мішок</p> <p>ФК 23. Ушивання поранень повік, кон'юнктиви та склери</p> <p>ФК 23. Володіння навичками мікрохірургії ока при хірургії катаракти, рефракційних операціях, антиглаукомних операціях, як проникаючих, так і непроникаючих та лазерних (на муляжах чи тренажерах)</p> <p>ФК 24. Володіти навичками лазерних втручань на оці (YAG laser, фотокоагуляція при глаукомі, дистрофіях сітківки та ретиношизисі)</p> <p>ФК 25. Володіння навичками мікрохірургії ока при операціях на сітківці та вітреоретинальних операціях при новоутвореннях, PRV, розривах сітківки та її відшаруваннях (на муляжах чи тренажерах).</p> <p>ФК 26. Знати основи асептики та антисептики та правила організації роботи в операційній.</p>
--	--

7 – Програмні результати

	<p>ПРН 1. Здобуття загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді</p> <p>ПРН 2. Знання психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення</p> <p>ПРН 3. Здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій</p> <p>ПРН 4. Визначення тактики ведення контингенту осіб, що підлягають диспансерному нагляду</p> <p>ПРН 5. Діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстренної медичної допомоги</p> <p>ПРН 6. Здатність здійснювати оцінку стану здоров'я людини та забезпечувати його підтримку з урахуванням впливу навколишнього середовища та інших факторів здоров'я</p> <p>ПРН 7. Здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі</p> <p>ПРН 8. Сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря</p>
--	---

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Кадрове забезпечення освітнього процесу відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладу освіти у сфері вищої освіти. Викладання навчальних дисциплін здійснюється науково-педагогічними працівниками з науковим ступенем за профілем спеціальності.
Матеріально-технічне	Реалізація освітньо-професійної програми у повному обсязі

забезпечення	забезпечується матеріально-технічним забезпеченням, що відповідає вимогам щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти та створює умови для набуття інтернами спеціальних компетентностей: навчальні корпуси; навчальні та навчально-наукові лабораторії; симуляційні центри; комп'ютерні класи; гуртожитки; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; мультимедійне обладнання; спортивний зал, спортивні майданчики. Площі приміщень, що використовуються в освітньому процесі, відповідають санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки. Клінічні бази для практичної підготовки з спеціалізованими лабораторіями, сучасним обладнанням для діагностики, лікування та профілактики захворювань. З усіма клінічними базами укладені довгострокові угоди.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний веб-сайт НУОЗ України імені П. Л. Шупика: https://www.nuozu.edu.ua/ .
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Не передбачено
Міжнародна кредитна мобільність	Не передбачено
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не проводиться. Можливе за умови володіння українською мовою іноземними здобувачами.

2. Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Орієнтовний перелік освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП)

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість годин / кредитів ЄКТС
<u>ОП Офтальмологія</u>		
ОК1	Анатомія та фізіологія органу зору. Методи дослідження зорових функцій	60 / 2
ОК2	Рефракція та акомодация ока	60 / 2
ОК3	Методи дослідження в офтальмології	60 / 2
ОК4	Захворювання додаткових структур ока та орбіти	60 / 2
ОК5	Захворювання рогової оболонки та склери	60 / 2
ОК6	Захворювання судинної оболонки	60 / 2
ОК7	Захворювання сітківки та склистого тіла	60 / 2
ОК8	Захворювання кришталика	60 / 2
ОК9	Нейроофтальмологія	60 / 2
ОК10	Глаукома	74 / 2,5
ОК11	Ушкодження органу зору, бойова травма	74 / 2,5
ОК12	Косоокість	60 / 2
ОК13	Методи лікування в офтальмології	30 / 1

OK14	Офтальмологічні симптоми при загальних захворюваннях організму та синдромах	30 / 1
OK15	Охорона зору дітей та підлітків	50 / 1,7
OK16	Лікарсько-трудова експертиза при захворюваннях та пошкодженнях органу зору. Професійні захворювання органу зору	30 / 1

Орієнтовний перелік практичних компонентів (ПК) освітньої програми (ОП)

Код практичної компоненти	Практичний компонент освітньої програми
ОП Офтальмологія	
ПК 1	Застосовувати чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я у практичній діяльності лікаря, основні директивні документи, що визначають діяльність органів та установ охорони здоров'я
ПК 2	Використовувати основи медичного права у практичній діяльності лікаря-офтальмолога
ПК 3	Застосовувати правила оформлення медичної документації
ПК 4	Знати принципи організації стаціонарної, амбулаторної, невідкладної медичної допомоги в офтальмології
ПК 5	Дотримуватись принципів доказовості у офтальмології
ПК 6	Знати та виконувати правила експертизи тимчасової та постійної втрати працездатності
ПК 7	Знати основи статистичної звітності очних захворювань
ПК 8	Використовувати сучасну класифікацію очних хвороб, встановлювати клінічний діагноз та складати план етапного спостереження пацієнта
ПК 9	Визначати необхідність спеціальних методів дослідження: лабораторних, інструментальних, рентгенологічних. Оцінювати результати обстеження, проводити диференційну діагностику захворювань і встановлювати діагноз
ПК 10	Застосовувати комплексне лікування хворих з очною патологією, користуючись спеціальними методами досліджень, складати план лікування та спостереження хворих відповідно до діючих стандартів та/або протоколів
ПК 11	Використовувати алгоритми надання допомоги за умови розвитку невідкладних станів, проводити інтенсивну терапію та реанімаційні заходи, виконувати спеціальні заходи при надзвичайних ситуаціях
ПК 12	Брати участь у моніторингу здоров'я, сприяти поширенню медичних знань серед населення
ПК 13	Керувати роботою середнього медичного персоналу
ПК 14	Дотримуватись принципів медичної деонтології
ПК 15	Використовувати сучасну фахову літературу та методи її узагальнення, постійно удосконалювати свій професійний рівень
ПК 16	Вміти: застосовувати основні принципи лікувально-евакуаторного забезпечення військ і населення під час надзвичайних ситуацій; застосовувати знання з принципів сучасної військової токсикології; застосовувати принципи психологічної і фізичної реабілітації; визначати ризик та об'єм при радіаційних ураженнях; визначити стан та об'єм ураження при та променевій хворобі, надавати медичну допомогу; застосовувати різні види та визначити обсяг медичної допомоги при пораненнях та ураженнях різної локалізації
ПК 17	Вміти: надавати спеціалізовану медичну допомогу хворим, зокрема швидко і невідкладну; застосовувати сучасні методи дослідження, специфічної діагностики, лікування, керуючись принципами доказової медицини; здійснювати нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів; проводити протиепідемічні та профілактичні заходи під час лікування хворих;

працювати в тісному контакті з лікарями інших спеціальностей та санітарно-епідеміологічною службою

**2. ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПОНЕНТ (ОК)
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ
за спеціальністю «Офтальмологія»
ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ**

2.1. Перелік обов'язкових компонент (ОК) освітньої програми підготовки в інтернатурі за спеціальністю «Офтальмологія»

Освітня частина

1-й рік тривалість навчання – 3 місяці (вересень – листопад, 540 годин).

II-й рік навчання-3 місяці (квітень-червень, 540 годин).

Код компоненти	Назва обов'язкової компоненти (ОК)	Кількість годин / кредитів ЄКТС	Кількість годин				
			аудиторних				Самостійна робота
			лекції	семінари	практичні	разом	
ОК 1	Анатомія та фізіологія органу зору. Методи дослідження зорових функцій	69 / 2.3	-	12	48	60	9
ОК 2	Рефракція та акомодация ока	66 / 2.2	4	10	46	60	6
ОК 3	Методи дослідження в офтальмології	90 / 3	4	15	56	75	15
ОК 4	Захворювання додаткових структур ока та орбіти	66 / 2.2	4	10	46	60	6
ОК 5	Захворювання рогової оболонки та склери	66 / 2.2	4	10	46	60	6
ОК6	Захворювання судинної оболонки	66 / 2.2	4	10	46	60	6
ОК7	Захворювання сітківки та склистого тіла	69 / 2.3	4	10	46	60	9
ОК8	Захворювання кришталика	69 / 2.3	4	10	46	60	9
ОК9	Нейроофтальмологія	72 / 2.4	4	15	46	65	7
ОК10	Глаукома	87 / 2.9	6	52	16	74	13
ОК11	Ушкодження органу зору, бойова травма	87 / 2.9	6	52	16	74	13
ОК12	Косоокість	66 / 2.2	4	10	46	60	6
ОК13	Методи лікування в офтальмології	36 / 1.2	-	30	-	30	6
ОК14	Офтальмологічні симптоми при загальних захворюваннях організму та синдромах	42 / 1.4	-	24	6	30	12
ОК15	Охорона зору дітей та підлітків	42/ 1.4	-	24	6	30	12
ОК16	Лікарсько-трудова експертиза при захворюваннях та пошкодженнях органу зору. Професійні захворювання органу зору	39/1.3	-	24	6	30	9
	Атестація	6/0.2	-	6	-	6	-
	Загальний обсяг ОК	1038/34.6	48	324	522	894	144
Додаткові програми (ДП)							

ДП1	Медицина невідкладних станів	6/0,2	6	-
ДП2	Військово-медична підготовка	6/0,2	6	-
ДП3	Військово-спеціальна підготовка	6/0,2	6	-
ДП4	Організація невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях	6/0,2	6	-
ДП5	СНІД і вірусні гепатити	2/0,1	2	-
ДП6	Радіаційна медицина	4/0,1	4	-
ДП7	Особливо небезпечні інфекції	4/0,1	4	-
ДП8	Клінічна імунологія	4/0,1	4	-
ДП9	Туберкульоз	2/0,1	2	-
ДП10	Елементи практичної психології та протидія насильству в сім'ї	2/0,1	2	-
	Загальний обсяг ДП	42 / 1,4	42	
	Всього:	1080 /36	936	144

Практична частина

№ за/п	Назва структурного підрозділу	Код ОК	Кількість годин / кредитів ECTS	Кількість годин практичної роботи	Самостійна робота	Кількість місяців
1	Офтальмологічне відділення	ОК 1-14	900 / 30	780	120	5
2	Дитяче офтальмологічне відділення	ОК 1-16	540 / 18	468	72	3
3	Офтальмологічна поліклініка	ОК 1-16	720 /24	624	96	4
4	Антиглаукомний кабінет	ОК 10	360 /12	312	48	2
5	Кабінет охорони зору дітей	ОК 15	360/12	312	48	2
	Всього:		2880 / 96	2496/83.2	384	16

2.2. Структурно-логічна схема ОПП

Курс 1	<i>Анатомія та фізіологія органу зору. Методи дослідження зорових функцій.</i>	
Мета	<i>Розуміти вікові особливості анатомії та фізіології зорового аналізатору; засвоїти сучасні методи дослідження зорових функцій</i>	
Знання	Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> <i>Знати вікові особливості анатомії органу зору</i> <i>Знати вікові особливості фізіології органу зору</i> <i>Знати методи дослідження зорових функцій</i> 	<ol style="list-style-type: none"> <i>Вміти визначити центральну гостроту зору</i> <i>Вміти дослідити периферичний зір</i> <i>Вміти дослідити світлосприйняття</i> <i>Вміти визначити кольоросприйняття</i> <i>Вміти дослідити бінокулярний зір</i> 	

Практичні навички/компетентності (вказуємо залежно від спеціальності)			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	<i>Перевірка гостроти зору</i>	C	150
2	<i>Визначення кольорочутливості та контрастної чутливості (псевдо ізохроматичні таблиці, Farnwort-Munsel тест, Daalov тест, аномалоскоп)</i>	C	150
3	<i>Визначення бінокулярного зору (Worthov test)</i>	C	100
4	<i>Визначення периферичного зору (периметрія кінетична та статична)</i>	C	150
Курс 2		<i>Рефракція та акомодация ока</i>	
Навчальна мета		<i>Розуміти стан оптичної системи ока, клінічної рефракції ока та її розвитку, динамічної рефракції та акомодатції, розуміти сучасні методи дослідження рефракції та методи корекції аметропій</i>	
Знання		Уміння	
<i>Знати будову оптичної системи ока Знати розвиток клінічної рефракції ока Знати динамічна рефракція та акомодация, 4. Знати сучасні методи дослідження рефракції та акомодатції,</i>		<i>1. Вміти визначити рефракцію ока 2. Вміти визначити стан акомодатції ока Вміти проконсультувати пацієнта щодо сучасних методів корекції аметропій</i>	

5. Знати сучасні методи корекції аметропій.			
Практичні навички/компетентності (азначаємо залежно від спеціальності)			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Визначення вад рефракції ока та підбір окулярів для далі, для роботи та мультифокальних	C	150
2	Визначення рефракції ока (авторефрактометрія, скіаскопія)	C	150
Курс 3		<i>Методи дослідження в офтальмології</i>	
Навчальна мета		<i>Розуміти стандартні методи дослідження переднього та заднього відрізка ока, сучасні офтальмологічні методики дослідження зорового аналізатору</i>	
Знання		Уміння	
<p>Знати стандартні методи дослідження переднього та заднього відрізка ока: біомікроскопія, офтальмоскопія, гоніоскопія, діафаноскопія</p> <p>Знати методи дослідження очного тиску та гідродінаміки ока</p> <p>Знати методи ультразвукової діагностики ока</p> <p>Знати методику проведення оптичної когерентної томографії сітківки та зорового нерву</p> <p>Знати методи проведення флюоресцентної ангіографії</p> <p>Знати методи діагностики, дослідження функції слезових органів</p> <p>Знати електрофізіологічні методи дослідження зорового аналізатора</p>		<p>Вміти проводити дослідження переднього відділу ока: біомікроскопію, офтальмоскопію, гоніоскопію, діафаноскопія</p> <p>Вміти дослідити очний тиск та гідродінаміки ока</p> <p>Вміти інтерпретувати дані ультразвукового дослідження ока</p> <p>Вміти інтерпретувати дані оптичної когерентної томографії сітківки та зорового нерву</p> <p>Вміти інтерпретувати дані флюоресцентної ангіографії</p> <p>Вміти дослідити функції слезових органів</p> <p>Вміти дослідити електрофізіологічний стан зорового аналізатора</p>	
Практичні навички/компетентності (азначаємо залежно від спеціальності)			

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Огляд переднього сегменту ока за допомогою щілинної лампи	С	150
2	Пряма офтальмоскопія	С	150
3	Фундусскопія за допомогою контактної чи безконтактної лінзи, різні типи непрямой офтальмоскопії	С	150
4	Офтальмологічні методи дослідження, що використовують лазери (оптична когерентна томографія переднього та заднього відрізка ока, вимірювання шару нервових клітин, оптичне лазерне сканування, Гейдельбергінжинірінг, HRT), флуорисцентна ангіографія	А	100
5	Визначення якості слізної плівки (тест Ширмера, тест Норна, визначення часу розрива слізної плівки, інше)	С	100
6	Вимірювання внутрішньоочного тиску (апланатійна та безконтактна тонометрія)	С	150
7	Ультразвукове дослідження ока та орбіти (а-сканування, В-сканування)	А	130
8	Електрофізіологічні методи дослідження ока (TRG, EOG, ЗВП, ЄМГ, фосфен-тест)	А	150
9	Кератометрія и кератотопографія	А	130
10	Пахіметрія та ендотеліальна біомікроскопія рогівки	А	130
Курс 4	Захворювання додаткових структур ока та орбіти		
Навчальна мета	Розуміти патологію повік, захворювання кон'юнктиви, захворювання слезових органів та слезовивідних шляхів, захворювання орбіти		
Знання		Уміння	
Знати клінічну симптоматику захворювань повік в різних вікових групах, їх профілактику, діагностику та лікування Знати клінічну симптоматику захворювань кон'юнктиви, їх профілактику, діагностику та лікування		Вміти діагностувати та призначати лікування при захворюванні повік Вміти діагностувати та призначати лікування при захворюваннях кон'юнктиви Вміти діагностувати та призначати лікування при захворюванні слезових	

Знати клінічну симптоматику захворювань слъзових органів та слъзовивідних шляхів, їх діагностику та лікування	органів та слъзовивідних шляхів
Знати клінічну симптоматику захворювань орбіти, їх діагностику та лікування	4.Вміти діагностувати та призначати лікування при захворюваннях орбіти

Практичні навички/компетентності (азначаємо залежно від спеціальності)

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Прийом (збір скарг, анамнезу, складання плану обстеження, диференційний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження) пацієнта з патологією повік, захворюванням кон'юнктиви, слъзових органів та слъзовивідних шляхів, захворюванням орбіти	С	50

Курс 5	Захворювання рогової оболонки та склери
Навчальна мета	Розуміти основні запальні захворювання рогової оболонки та склери, дистрофічні захворювання рогової оболонки та склери, аномалії розвитку рогової оболонки та склери

Знання	Уміння
Знати клінічну симптоматику запальних захворювань рогової оболонки та склери, їх профілактику, діагностику та лікування	Вміти діагностувати та призначати лікування при запальних захворюваннях рогової оболонки та склери
Знати клінічну симптоматику дистрофічних захворювань рогової оболонки та склери, їх діагностику та лікування	Вміти діагностувати та призначати лікування при дистрофічних захворюваннях рогової оболонки та склери
Знати клінічну симптоматику аномалій розвитку рогової оболонки та склери, їх діагностику та лікування	Вміти діагностувати та призначати лікування при аномаліях розвитку рогової оболонки та склери

Практичні навички/компетентності (азначаємо залежно від спеціальності)

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуля-
---	--	-------------------	---------------------------------

			цій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	<i>Прийом (збір скарг, анамнезу, складання плану обстеження, диференційний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження) пацієнта з запальними, дистрофічними захворюваннями рогової оболонки та склери та з аномаліями розвитку рогової оболонки та склери</i>	C	50
Курс 6		Захворювання судинної оболонки	
Навчальна мета	<i>Розуміти запальні захворювання судинного тракту ока, дистрофії райдужної оболонки та циліарного тіла, пухлини увеального тракту, аномалії розвитку судинної оболонки</i>		
Знання		Уміння	
<i>Знати клінічну симптоматику запальних захворювань судинного тракту ока, їх діагностику та лікування</i>		<i>Вміти діагностувати та призначати лікування при запальних захворюваннях судинного тракту ока</i>	
<i>Знати клінічну симптоматику дистрофій райдужної оболонки та циліарного тіла, їх діагностику та лікування</i>		<i>Вміти діагностувати та призначати лікування при дистрофіях райдужної оболонки та циліарного тіла</i>	
<i>Знати клінічну симптоматику пухлин увеального тракту, їх діагностику та лікування</i>		<i>Вміти діагностувати та призначати лікування при пухлинах увеального тракту</i>	
<i>Знати клінічну симптоматику аномалій розвитку судинної оболонки, їх діагностику та лікування</i>		<i>Вміти діагностувати та призначати лікування при аномаліях розвитку судинної оболонки</i>	
Практичні навички/компетентності (вказуємо залежно від спеціальності)			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	<i>Прийом (збір скарг, анамнезу, складання плану обстеження, диференційний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження) пацієнта з запальними</i>	C	50

	захворюваннями судинного тракту ока, дистрофіями райдужної оболонки та циліарного тіла, пухлинами увеального тракту, аномаліями розвитку судинної оболонки		
Курс 7	Захворювання сітківки та склистого тіла		
Навчальна мета	Розуміти запальні процеси в сітковій оболонці, дистрофії сітківки, захворювання сітківки пов'язані з аномаліями розвитку судин сітківки (факоматози), відшарування сітківки, гострі порушення кровообігу в сітківці, захворювання склистого тіла.		
Знання	Уміння		
Знати клінічну симптоматику запальних захворювань в сітковій оболонці ока, їх діагностику та лікування Знати клінічну симптоматику дистрофій сітківки, їх діагностику та лікування Знати клінічну симптоматику запальних захворювань сітківки пов'язантх з аномаліями розвитку судин сітківки (факоматози), їх діагностику та лікування Знати клінічну симптоматику відшарувань сітківки, гострих порушень кровообігу в сітківці, їх діагностику та лікування Знати клінічну симптоматику захворювань склистого тіла, їх діагностику та лікування	Вміти діагностувати та призначати лікування при запальних захворювань в сітківці ока Вміти діагностувати та призначати лікування при дистрофіях сітківки Вміти діагностувати та призначати лікування при захворюваннях сітківки пов'язантх з аномаліями розвитку судин сітківки (факоматозах) Вміти діагностувати та призначати лікування при відшаруваннях сітківки, гострих порушеннях кровообігу в сітківці Вміти діагностувати та призначати лікування при захворюваннях склистого тіла.		
Практичні навички/компетентності (азначаємо залежно від спеціальності)			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Прийом (збір скарг, анамнезу, складання плану обстеження, диференційний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження) пацієнта з запальними процесами в сітківці ока, дистрофіями сітківки, захворюваннями сітківки, що пов'язані з аномаліями розвитку судин (факоматози),	С	50

	<i>відшаруванням сітківки, гострми порушеннями кровообігу в сітківці, патологією склистого тіла.</i>		
Курс 8	Захворювання кришталика		
Навчальна мета	<i>Розуміти види аномалій форми та положення кришталика; Види катаракти: вроджені та набуті, ускладнені катаракти; загальні принципи оперативної техніки в сучасній хірургії катаракти, операційні та післяопераційні ускладнення); Афекія та методи її корекції</i>		
Знання		Уміння	
<i>Знати види аномалій форми та положення кришталика Знати клінічну симптоматику видів катаракт, їх діагностику Знати загальні принципи оперативної техніки в сучасній хірургії катаракти, операційні та післяопераційні ускладнення 4. Знати методи корекції афекій</i>		<i>1. Вміти діагностувати види аномалій форми та положення кришталика 2. Вміти діагностувати види катаракт: вроджені та набуті, ускладнені катаракти; 3. Вміти діагностувати операційні та післяопераційні ускладнення 4. Вміти проконсультувати пацієнта щодо сучасних методів корекції афекій</i>	
Практичні навички/компетентності (вказуємо залежно від спеціальності)			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	<i>Прийом (збір скарг, анамнезу, складання плану обстеження, диференційний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження) пацієнта з патологією кришталика</i>	<i>C</i>	<i>50</i>
2	<i>Володіння навичками мікрохірургії ока при хірургії катаракти</i>	<i>A</i>	
Курс 9	Нейроофтальмологія		
Навчальна мета	<i>Розуміти запальні захворювання зорового нерву, порушення кровообігу в судинах зорового нерву, зміни зорового нерву при загальних захворюваннях та інтоксикаціях, застійний диск зорового нерву, атрофії та дистрофії зорового нерву, пухлини сітківки та зорового нерву</i>		
Знання		Уміння	

<p><i>Знати клінічну симптоматику запальних захворювань зорового нерву, їх діагностику та лікування</i></p> <p><i>Знати види порушень кровообігу в судинах зорового нерву, їх діагностику та лікування</i></p> <p><i>Знати зміни зорового нерву при загальних захворюваннях та інтоксикаціях, їх діагностику та лікування</i></p> <p><i>Знати клінічну симптоматику застійного диску зорового нерву, атрофій та дистрофій зорового нерву, їх діагностику та лікування</i></p> <p><i>Знати клінічну симптоматику пухлин сітківки та зорового нерву, їх діагностику та методи лікування</i></p>	<p><i>Вміти діагностувати та призначати лікування при різних видах запальних захворювань зорового нерву</i></p> <p><i>Вміти діагностувати види порушень кровообігу в судинах зорового нерву та призначати лікування</i></p> <p><i>Вміти діагностувати зміни зорового нерву при загальних захворюваннях, інтоксикаціях та призначати лікування</i></p> <p><i>Вміти діагностувати застійний диск зорового нерву, атрофії та дистрофії зорового нерву та призначати лікування</i></p> <p><i>Вміти діагностувати пухлини сітківки та зорового нерву</i></p>
---	---

Практичні навички/компетентності (вказується залежно від спеціальності)

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	<p><i>Прийом (збір скарг, анамнезу, складання плану обстеження, диференційний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження) пацієнта з запальними та дистрофічними захворюваннями зорового нерву, порушенням кровообігу в судинах зорового нерву, змінами зорового нерву при загальних захворюваннях та інтоксикаціях (застійний диск зорового нерву, атрофії та дистрофії зорового нерву, пухлини сітківки та зорового нерву)</i></p>	С	50

Курс 10	Глаукома
Навчальна мета	<p><i>Розуміти основні патогенетичні механізми розвитку глаукоми; класифікацію, етіологію та патогенез первинної глаукоми, діагностику первинної глаукоми, гострий напад глаукоми, гіпертензію ока; консервативне, лазерне та хірургічне лікування глауком, вторинну глаукому, вроджену глаукому; організацію боротьби зі сліпотою від глаукоми</i></p>

Знання		Уміння	
<p>1. Знати клінічну симптоматику основних типів глаукоми, їх діагностику та лікування</p> <p>2. Знати класифікацію, етіологію та патогенез первинної глаукоми, діагностику первинної глаукоми, гострий напад глаукоми, гіпертензію ока та методи лікування (консервативне, лазерне та хірургічне)</p> <p>3. Знати діагностику та лікування вторинної та вродженої глаукоми</p> <p>4. Знати організацію боротьби зі сліпотою від глаукоми</p>		<p>Вміти діагностувати та призначати лікування при різних типах глаукоми (первинна, вторинна, вроджена)</p> <p>Вміти діагностувати та призначати лікування при гострому нападі глаукоми, гіпертензії</p> <p>Вміти проконсультувати пацієнта щодо консервативного, лазерного та хірургічного лікування глаукоми</p>	
Практичні навички/компетентності (вказуємо залежно від спеціальності)			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Прийом (збір скарг, анамнезу, складання плану обстеження, диференційний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження) пацієнта з глаукомою	С	50
Курс 11		<i>Ушкодження органу зору, бойова травма</i>	
Навчальна мета		<i>Розуміти види ушкодження органу зору, орбіти та додатків ока, розрізняти непроникні та проникні поранення очного яблука, контузії очного яблука, рентген-діагностику сторонніх тіл ока, опіки ока.</i>	
Знання		Уміння	
<p>Знати класифікацію, клінічну симптоматику різних видів ушкоджень органу зору, орбіти та додатків ока, їх діагностику та лікування</p> <p>Знати клінічну симптоматику непроникаючих та проникаючих поранень очного яблука, контузій, їх діагностику та лікування</p> <p>3. Знати методіку рентген-діагностики сторонніх тіл ока</p> <p>4. Знати класифікацію, клінічну</p>		<p>Вміти діагностувати та призначати лікування при різних видах ушкоджень органу зору, орбіти та додатків ока</p> <p>Вміти діагностувати та призначати лікування при непроникаючих пораненнях очного яблука, контузій та опіках очей</p> <p>Вміти інтерпретувати дані рентген-діагностики щодо наявності сторонніх тіл ока</p>	

<i>симптоматику опіків ока, їх діагностику та лікування</i>			
Практичні навички/компетентності (азначаємо залежно від спеціальності)			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	<i>Прийом (збір скарг, анамнезу, складання плану обстеження, диференційний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження) пацієнта з ушкодженням органу зору</i>	<i>С</i>	<i>50</i>
Курс 12		<i>Косоокість</i>	
Навчальна мета		<i>Розуміти види косоокості, порушення бінокулярного зору, гетерофорії, методи діагностики та лікування косоокості та порушень бінокулярного зору; ністагм.</i>	
Знання		Уміння	
<i>Знати класифікацію, клінічну симптоматику видів співдружньої косоокості, їх діагностику та лікування</i>		<i>Вміти діагностувати та призначати лікування при співдружній та паралітичній косоокості</i>	
<i>Знати клінічну симптоматику, паралітичної косоокості, діагностику та лікування</i>		<i>Вміти діагностувати порушення бінокулярного зору та призначати лікування</i>	
<i>Знати клінічну симптоматику, діагностику та лікування порушень бінокулярного зору</i>		<i>Вміти діагностувати ністагм та призначати лікування</i>	
<i>4.Знати клінічну симптоматику, діагностику та лікування ністагму</i>			
Практичні навички/компетентності (азначаємо залежно від спеціальності)			
Перелік практичних навичок/компетентностей		Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
<i>Прийом (збір скарг, анамнезу, складання плану обстеження, диференційний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження) пацієнта з косоокістю</i>		<i>С</i>	<i>50</i>
Курс 13		<i>Основи мікрохірургії та лазерної хірургії ока</i>	

Навчальна мета	<i>Розуміти основні принципи роботи в мікрохірургічній операційній, основи асептики та антисептики, принципи мікрохірургічних втручань при катаракті, глаукомі, патології сітківки та скловидного тіла, косоокості та аномаліях рефракції.</i>		
Знання	Уміння		
<p><i>Знати принципи підготовки хворих до операцій на оці та принципи ведення післяопераційного періоду.</i></p> <p><i>Знати основи асептики та антисептики та правила організації роботи в операційній.</i></p> <p><i>Знати види оперативних втручань та основні техніки при катаракті, глаукомі, патології сітківки та скловидного тіла, косоокості та аномаліях рефракції, а також при проникаючих пораненнях очного яблука та ушкодженнях його допоміжного апарату.</i></p>	<p><i>Вміти провести первинну хірургічну обробку при проникаючих пораненнях очного яблука та ушкодженнях його допоміжного апарату.</i></p> <p><i>Вміти провести видалення сторонніх тіл з кон'юнктиви та рогівки</i></p>		
Практичні навички/компетентності (азначаємо залежно від спеціальності)			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	<i>Прийом (збір скарг, анамнезу, складання плану обстеження, диференційний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження) пацієнта, що готується до мікрохірургічного чи лазерного втручання на оці</i>	C	50
2	<i>Володіння навичками мікрохірургії ока при хірургії катаракти, рефракційних операціях, антиглаукомних операціях, як проникаючих, так і непроникаючих та лазерних, тощо</i>	A	
3	<i>Володіти навичками лазерних втручань на оці (YAG laser, фотокоагуляція при глаукомі, дистрофіях сітківки та ретиношизисі)</i>	A	
4	<i>Володіння навичками мікрохірургії ока при операціях на сітківці та вітреоретинальних операціях при новоутвореннях, PRV, розривах сітківки та її відшаруваннях</i>	A	

5	<i>Володіння навичками рефракційної хірургії та мікрохірургії косоокості</i>	A	
Курс 14		<i>Офтальмологічні симптоми при загальних захворюваннях організму та синдромах</i>	
Навчальна мета		<i>Розуміти патологію органу зору при інфекційних захворюваннях, гельмінтозах; патологія органу зору при захворюваннях серцево-судинної системи; зміни органу зору при ендокринних хворобах; зміни органу зору при захворюваннях головного мозку; зміни органу зору при деяких синдромах</i>	
Знання		Уміння	
<i>Знати клінічну симптоматику патології органу зору при інфекційних захворюваннях, гельмінтозах, їх діагностику та лікування</i>		<i>Вміти діагностувати патологію органу зору та призначати лікування при інфекційних захворюваннях, гельмінтозах</i>	
<i>Знати клінічну симптоматику патології органу зору при захворюваннях серцево-судинної системи, їх діагностику та лікування</i>		<i>Вміти діагностувати патологію органу зору та призначати лікування при захворюваннях серцево-судинної системи</i>	
<i>Знати клінічну симптоматику змін органу зору при ендокринній патології, їх діагностику та лікування</i>		<i>Вміти діагностувати патологію органу зору та призначати лікування при ендокринній патології</i>	
<i>Знати зміни органу зору при захворюваннях головного мозку, їх діагностику та лікування</i>		<i>Вміти діагностувати патологію органу зору та призначати лікування при захворюваннях головного мозку,</i>	
Практичні навички/компетентності (вказуємо залежно від спеціальності)			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	<i>Прийом (збір анамнезу, складання плану обстеження, диференціальний діагноз, складання плану лікування, виписки та план подальшого спостереження) пацієнта з офтальмологічними симптоми при загальних захворюваннях організму та синдромах.</i>	C	50
Курс 15		<i>Охорона зору дітей та підлітків</i>	
Навчальна мета		<i>Розуміти основні причини зниження зору та сліпоти в дитячому віці; захворювання очей, при яких діти підлягають диспансерному нагляду, основи діагностики та</i>	

	<i>профілактичного лікування цих захворювань; принципи організації офтальмологічної допомоги слабовидячим та сліпим дітям</i>		
Знання		Уміння	
<i>Знати клінічну симптоматику захворювань очей, що приводять до зниження зору та сліпоти у дітей, їх діагностику, лікування, принципи диспансерного нагляду</i>		<i>Вміти діагностувати, призначати лікування, проводити диспансеризацію при основних захворюваннях очей, що приводять до зниження зору та сліпоти у дітей</i>	
<i>Знати принципи організації офтальмологічної допомоги слабовидячим та сліпим дітям</i>		<i>Вміти проконсультувати батьків (опікунів) слабовидячої та сліпої дитини щодо надання офтальмологічної допомоги</i>	
Практичні навички/компетентності (азначаємо залежно від спеціальності)			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	<i>Прийом пацієнта дитячого віку, анамнез, складання плану обстеження, диференціальний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження.</i>	C	50
Курс 16		<i>Лікарсько-трудова експертиза при захворюваннях та пошкодженнях органу зору. Професійні захворювання органу зору</i>	
Навчальна мета		<i>Розуміти принципи лікарсько-трудової експертизи при захворюваннях та пошкодженнях органу зору; професійні захворювання органу зору</i>	
Знання		Уміння	
<i>Знати принципи проведення лікарсько-трудової експертизи</i>		<i>1. Вміти оформити медичну документацію при проведенні лікарсько-трудової експертизи</i>	
<i>Знати клінічну симптоматику, діагностику та лікування професійних захворювань органу зору</i>		<i>2.. Вміти діагностувати та призначати лікування при професійних захворюваннях органу зору</i>	
Практичні навички/компетентності (азначаємо залежно від спеціальності)			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій,

			медичних процедур (за можливості визначення)
1	Прийом (анамнез, складання плану обстеження, диференціальний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження) пацієнта, що потребує лікарсько-трудової експертизи при захворюваннях та пошкодженнях органу зору чи з професійними захворюваннями органу зору	С	20

ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ

№	Назва програми	Обсяг програми (кількість годин, симуляційне навчання, тощо)
1	Медицина невідкладних станів	4
2	Військово-медична підготовка	6
3	Військово-спеціальна підготовка	6
4	Організація невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях	4
5	СНІД і вірусні гепатити	2
6	Радіаційна медицина	4
7	Особливо небезпечні інфекції	4
8	Клінічна імунологія	4
9	Туберкульоз	2

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК,

якими повинен володіти інтерн за спеціальністю Офтальмологія

№ з/п	Назва маніпуляції	Ступінь оволодіння
1.	Перевірка гостроти зору, визначення вад рефракції ока та підбір окулярів для далі, для роботи та мультифокальних	С
2.	Визначення кольорочутливості та контрастної чутливості (псевдо ізохроматичні таблиці, Farnwort- Munsel тест, Daalov тест, аномалоскоп)	С
3.	Периметрія (кінетична та статична)	С

4.	Гоніоскопія	С
5.	Визначення якості слізної плівки (тест Ширмера, тест Норна, визначення часу розрива слізної плівки, інше)	С
6.	Визначення рефракції ока (авторефрактометрія, скіаскопія)	С
7.	Електрофізіологічні методи дослідження ока (TRG, EOG, ЗВП, ЄМГ, фосфен-тест)	А
8.	Кератометрія, кератотопографія	А
9.	Пахіметрія та ендотеліальна біомікроскопія рогівки	А
10.	Ультразвукове дослідження ока та орбіти (а- сканування, В-сканування)	А
11.	Дослідження функції очних м'язів (очної моторики) та визначення кута косоокості	С
12.	Визначення бінокулярного зору (Worthov test)	С
13.	Вимірювання внутрішньоочного тиску (апланаційна та безконтактна тонометрія)	С
14.	Огляд переднього сегменту ока за допомогою щілинної лампи	С
15.	Пряма офтальмоскопія	С
16.	Фундускопія за допомогою контактної чи безконтактної лінзи , різні типи непрямой офтальмоскопії	С
17.	Флуоресцентна ангиографія	А
18.	Офтальмологічні методи дослідження, що використовують лазери (оптична когерентна томографія переднього та заднього відрізка ока, вимірювання шару нервових клітин, оптичне лазерне сканування, Гейдельбергінжинірінг, НРТ)	А
19.	Первинний прийом пацієнта, анамнез, складання плану обстеження, диференціальний діагноз, складання плану лікування, виписки та подальшого спостереження.	С
20.	Ретро- та пара- бульбарні, перілімбальні та субкон'юнктивальні ін'єкції	В
21.	Інтравітреальне введення препаратів	А
22.	Видалення сторонніх тіл з рогівки та кон'юнктиви, інстиляції лікарських засобів в кон'юнктивальний мішок	В
23.	Ушивання поранень повік, кон'юнктиви та склери	В
24.	Володіння навичками мікрохірургії ока при хірургії катаракти, рефракційних операціях, антиглаукомних операціях, як проникаючих, так і непроникаючих та лазерних (на муляжах чи тренажерах)	А
25.	Володіти навичками лазерних втручань на оці (YAG laser, фотокоагуляція при глаукомі, дистрофіях сітківки та ретиношизисі)	А
26.	Володіння навичками мікрохірургії ока при операціях на	А

	сітківці та вітреоретинальних операціях при новоутвореннях, PRV, розривах сітківки та її відшаруваннях (на муляжах чи тренажерах).	
--	--	--

ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІКАРЯ СПЕЦІАЛІСТА – ОФТАЛЬМОЛОГА.

Лікар - офтальмолог повинен знати:

- основи законодавства по охороні здоров'я та директивні документи, що визначають діяльність органів охорони здоров'я;
- загальні питання організації на Україні та офтальмологічної допомоги дорослим та дітям, організація роботи швидкої медичної допомоги дорослому та дитячому населенню; організація медичної допомоги населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій з масовим ушкодженням;
  - організація, обладнання та оснащення офтальмологічного кабінету поліклініки, інструментарій та оснащення операційної для офтальмологічних операцій;
  - топографічну анатомію очниці, придатків ока та очного яблука, вікову анатомію в основних вікових групах;
  - основні питання нормальної та патологічної фізіології при офтальмологічній патології в основних вікових групах,
  - причини виникнення патологічних процесів в оці, механізми їх розвинення та клінічні прояви;
  - патофізіологія травм та опіків ока, їх профілактика та лікування;
  - фізіологія та патофізіологія сльозоутворення і сльозовиділення, склад нормальної сльози;
  - загальні та функціональні методи обстеження хворих в офтальмології, питання асептики та антисептики в офтальмології;
  - принципи та методи знечулення в офтальмології в основних вікових групах; питання інтенсивної терапії та реанімації в офтальмології;
  - клінічну симптоматику основних офтальмологічних захворювань в різних вікових групах, їх профілактику, діагностику та лікування;
  - клінічну симптоматику загальних захворювань, які мають вторинний вплив на функцію органа зору;
  - показання до спеціальних методів дослідження;
  - принципи підготовки хворих до операції і принципи ведення післяопераційного періоду;
  - принципи медикаментозної терапії офтальмологічних захворювань, сучасні лікарські засоби, механізм дії, дози, протипоказання до застосування, ускладнення та їх профілактика;
  - застосування фізіотерапії при лікуванні офтальмологічних хворих, показання та протипоказання;
  - питання організації та діяльності медичної служби цивільної оборони.

Лікар – офтальмолог повинен вміти:

- отримувати вичерпну інформацію про захворювання від хворого або його родичів чи на основі аналізу медичної документації, що мається в розпорядженні;
- застосувати об'єктивні методи обстеження хворого, що визначають загальні та специфічні ознаки офтальмологічного захворювання, особливо в тих випадках, коли потрібна не-відкладна допомога;
- встановити попередній діагноз основного та супровідного захворювання, їх ускладнень,
- оцінити важкість стану хворого, причину цього стану, вжити необхідних засобів для виведення хворого з цього стану;
- надати необхідну невідкладну допомогу при гострому приступі глаукоми, гострому іридоцикліті, виразці рогівки, гострому порушенні кровообігу в сітківці ока, абсцесі повік, флегмоні слезового міхура та орбіти та ін.;
- визначити необхідність та послідовність спеціальних методів дослідження (периметрія, рефрактометрія, тонометрія, тонографія та ін), виконати їх та дати правильну їх оцінку;
- визначити показання до госпіталізації;
- провести диференційну діагностику основних офтальмологічних захворювань в різних вікових групах, обґрунтувати клінічний діагноз;
- обґрунтувати схему, план і тактику ведення хворих, показання та протипоказання до операції;
- обґрунтувати найбільш доцільну техніку операції;
- виконати знечулення хворого (крім методів, що потребують участі лікаря-анестезіолога);
- розробити схему післяопераційного ведення хворого і профілактики післяопераційних ускладнень, призначити необхідну медикаментозну терапію;
- оформити всю необхідну документацію;
- проводити диспансеризацію та оцінити її ефективність;
- вміти діагностувати та надати необхідну допомогу при наступних захворюваннях та станах: травматичний шок, гостра крововтрата, гостра серцева та дихальна недостатність, гострий токсикоз, включаючи синдром тривалого розчавлювання.

2.Форма атестації (порядок оцінювання)

Поточне оцінювання здійснюється керівниками груп лікарів-інтернів у НУОЗ України імені П. Л. Шупика шляхом контролю за рівнем оволодіння компетентностями, зазначеними у відомості обліку відвідувань та успішності, яка є додатком до програми підготовки в інтернатурі.

У разі, якщо за результатами поточного оцінювання встановлено, що базою стажування не надано необхідного обсягу роботи відповідно до програми підготовки в інтернатурі, вирішується питання із зміни бази стажування.

Проміжне оцінювання здійснюється: профільною кафедрою НУОЗ України імені П. Л. Шупика за результатами проходження освітньої частини програми підготовки в інтернатурі; куратором лікарів-інтернів на базах стажування з метою перевірки ступеня оволодіння відповідними компетентностями по завершенню вивчення кожного курсу практичної частини програми підготовки в інтернатурі.

Результати проміжного оцінювання ступеня оволодіння відповідними компетентностями фіксуються у відомості обліку відвідувань та успішності та враховуються під час підсумкового оцінювання за шкалою відповідно до вимог програми підготовки в інтернатурі за конкретною спеціальністю.

По закінченню строку підготовки в інтернатурі лікарі-інтерни проходять підсумковий контроль у формі атестації для визначення знань і практичних навичок з присвоєнням звання «Лікар-спеціаліст» за спеціальністю «Офтальмологія».

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання «Лікар-спеціаліст», допускаються лікарі-інтерни, які повністю виконали програму підготовки в інтернатурі.

Виконання програми інтернатури засвідчується заліковими відомостями (відомостями обліку відвідувань та успішності лікаря-інтерна), які подаються кафедрами НУОЗ України імені П. Л. Шупика, що здійснює підготовку лікарів-інтернів, до відділу інтернатури не пізніше, як за тиждень до початку атестації.

Допуск лікарів -інтернів до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання «Лікар-спеціаліст» оформлюється наказом ректора НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

Підсумкове оцінювання (атестація) лікарів-інтернів включає:

- 1) ліцензійний інтегрований іспит «Крок 3»;
- 2) іспит з оволодіння практичними навичками, по закінченню якого проводиться співбесіда зі спеціальності.

У разі нескладання лікарем-інтерном іспиту «Крок 3» він має право один раз повторно його скласти. Повторне складання іспиту допускається у будь-який наступний термін його проведення.

Іспит з оволодіння практичними навичками та співбесіда зі спеціальності:

- 1) оволодіння практичними навичками перевіряється шляхом виконання лікарем-інтерном трьох пакетів практичних завдань та ситуаційних задач відповідно до Програми навчання в інтернатурі;
- 2) зміст іспиту базується на визначеному програмою підготовки лікаря-інтерна переліку практичних навичок та умінь, якими повинен оволодіти лікар-спеціаліст відповідної спеціальності, та їх необхідної кількості (повторюваності для оволодіння);
- 3) оцінка іспиту з оволодіння практичними навичками та вміннями іспиту здійснюється за системою оцінювання, визначеною у Програмі навчання в інтернатурі;
- 4) для проведення іспиту з оволодіння практичними навичками та вміннями залучають реальних, стандартизованих або віртуальних пацієнтів, манекени,

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ПРОГРАМА, РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Закон «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я» Наказ МОЗ України від 29 березня 2002 року № 117.
3. Постанова Кабінету міністрів України №762 від 07 липня 2021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»
4. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти 2015 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
5. Наказ Міністерства освіти і науки України №584 від 30.04.2020 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».
6. Наказ Міністерства охорони здоров'я України №1254 від 22.06.2021 (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukrainy 17 serpnia 2021 roku za №1081/36/36703) Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію.
7. Офтальмологія : утв. МОН, молодежи и спорта Украины как учеб. для студ. высш. мед. учеб. заведений IV уровня акредитации. Допущено МЗ Украины / Г. Д. Жабоедов [и др.] ; под ред.: Г. Д. Жабоедова, Р. Л. Скрипник. - К. : ВСИ Медицина, 2011. - 448 с.
8. Офтальмологія : затв. МОН, молоді та спорту України як підруч. для студ. вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації. Допущено МОЗ України / Г. Д. Жабоедов [та ін.] ; за ред.: Г. Д. Жабоедова, Р. Л. Скрипник. - К. : ВСВ Медицина, 2011. - 424 с.
9. Жабоедов Г. Д. Офтальмологія : практикум затв. МОН, молоді та спорту України навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації. Допущено МОЗ України / Г. Д. Жабоедов, В. В. Кіреєв. - К. : ВСВ Медицина, 2013. - 280 с.
10. Khurana A. K. Review of Ophthalmology : quick text review & MCQs / A.K. Khurana, Aruj K. Khurana, B. Khurana. - 6th ed. - India : Jaypee Brothers Medical Publishers (Verlag), 2015. - 190 p.
11. Khurana, A. K. Comprehensive Ophthalmology [Текст] / A. K. Khurana, Aruj K. Khurana, B. Khurana. - 6th ed. - New Delhi : Jaypee Brothers, 2015. - 634 p.
12. Джек Дж. Кански. Клиническая офтальмология: с истематизированный подход. Пер. с англ. / Д. Кански. – М.: Логосфера, 2006. – 744 с.: ил.: 21,9 см.
13. Кански Джек. Офтальмология: признаки, причины, дифференциальная диагностика / Д. Кански; [пер. с англ.] под ред. В.П. Еричева. – М.: Логосфера, 2012. – 584 с.: ил.: 21,9 см.